

че ние сме прекалено разточителни и не умеем да пестим енергията, докато другите го правят. В действителност сравнението е просто некоректно. Защото и холандците, и румънците използват по-евтините заместители - газ и петрол. И няма доказателства нито че те са по-пестеливи от нас, нито че имаме резерви за намаляване още повече на битовото потребление. Няма да коментирам дали примерите са самозаблуда или опити за манипулация на обществото със статистическите оценки. В случая това е само илюстрация колко опасни могат да бъдат нестохастичните грешки извън самата технология на производството на статистическите данни.

4. В търсене на изход от съществуващите трудности и очевидната несъгласуваност в подходите на преподаването стигнах до извода, че не може да няма и други, по-ефективни подходи и методики на преподаване на съвкупностните знания и умения, които да направят обучението по-лесно разбираемо и по-трайно за усвояване и коректно прилагане. Така се роди идеята за включване във въвеждащите курсове по статистика на един съвкупностен по същество метод. Преди да представя основната идея, залегнала в предлагания подход и в методиката, изглежда целесъобразно да се спра на възможните насоки на промяна, в които могат да се търсят по-ефективни дидактически решения при представяне на статистическите знания и умения пред студентите.

НАСОКИ НА ПРОМЯНА

1. Едва ли е възможно да се предвидят и изброят всички насоки, в които могат да се търсят

полезни промени в дидактиката при обучението на съвкупностните знания. Толкова повече, че съществуващите в тази област проблеми са многобройни, комплицирани и все още не напълно осъзнати и осмислени. Затова ще се ограничи само до няколко, свързани преди всичко с въвеждащите курсове по приложна статистика. Те засягат главно подходите и процедурите при репрезентативните изследвания и съответния понятиен апарат. Предварително ще изтъкна, че от промяна в преподаването на съвкупностните знания се нуждаят бакалавърската и магистърската степен (а защо не и подготовката при докторската образователна степен?). Ще подчертая, че в случая не става дума само за студентите от специалността "Статистика и иконометрия", но и за всички други икономически и неикономически специалности - за всички студенти, изучаващи тези дисциплини.

2. Търсенето на полезни промени според мен може да стане най-малкото в три различни насоки.

Първо, нужно е преди всичко да се очертае и представи цялостно и разбираемо процесът на съвкупностната форма на познание с неговите основни етапи, елементи, фази и взаимни връзки. Съществено важно е да се